

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Περὶ ἀποξηράνσεως τῆς Κωπαΐδος, καὶ περὶ¹
πληρωμῆς τοῦ ἔθνικοῦ χρέους.

Οὐδεμίαν ἔχει ἡ θάλασσα πίστιν εἰς τὰ χρηματιστήρια τῆς
Εύρωπης ἢ Ἑλλὰς, φωνάζουσιν οἱ κάτοχοι τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν
χρεωγράφων, διότι δὲν ἔρροντισε νὰ τακτοποιήσῃ τὰ χρέα
της. Οὐδεμιᾶς προάδου εἶναι ἐπιδεκτικὸς ὁ τόπος οὗτος, ἐφώναζον μέχρι τινὲς, φωνάζουσιν ἵσως καὶ μέχρι τῆς σήμερον αἱ
Βασιρικαὶ καὶ Αὐστριακαὶ ἐφημερίδες, διότι δὲν ἔξεγερμανίσθη,
ἢ τούλαχιστον διότι δὲν συνεμφρώθη μὲ τὰς πολιτικὰς δοξασίας
τοῦ πρώην Βασιλέως του καὶ τῆς Βασιρικῆς αὐλῆς του.

Πρὸς ἀναίρεσιν τῶν αιτιάσεων τούτων δὲν ἔχομεν ἀνάγκην
νὰ εἴπωμεν πολλὰ, ἀρκεῖ μόνον ν' ἀναμνήσωμεν, ὅτι καθ' ἣν
ἐποχὴν οἱ κάτοχοι τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν γρεωγράφων ἰσχυ-
ρίζονται ταῦτα, παρουσιάζονται ἐν Ἑλλάδι κτηματικὴ τράπεζα,
ἢ τοῦ Ἑλληνος Βαλτατζῆ καὶ τοῦ Εύρωπαίου Όπενγάιμ, μὲ
εἴκοσι μὲν ἐκατομμυρίων δραχμῶν κεφάλαιον, δυνάμενον ὅμως νὰ
δεκαπλασιασθῇ κατὰ τοὺς κανονισμοὺς τῶν κτηματικῶν τραπε-
ζῶν, συναλλάσσονται μετὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐντὸς ὅλης τὴν εἰ-
σάξῃ εἰς τὸν τόπον δώδεκα ἐκατομμύρια δραχμῶν· ἢ αὐτὴ ἐ-
ταιρία συνιστᾶ συνάμα ἐν Κερκύρᾳ ἐτέραν προεξοφλητικὴν τρά-
πεζαν μὲ δέκα ἐκατομμύρια δραχμῶν κεφάλαιον· κατ' αὐτὴν
ταύτην τὴν ἐποχὴν ἡ ἔθνικὴ τράπεζα λαμβάνει τὴν ἄξειαν ν'
αὔξηση τὰ κεφάλαιά της, καὶ ἐντὸς ἐνὸς μηνὸς τῇ προσφέρονται
ὑπὸ Ἑλλήνων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τρία ἐκατομμύρια δραχμῶν.
Κατὰ τὴν αὐτὴν περίπου ἐποχὴν ἐτέρα, ἐν Παρισίοις συστηθεῖσα,
ἐταιρία προσφέρει εἰς τὴν τῆς Ἑλλάδος πρωτεύουσαν ἐνὸς ἐκα-
τομμυρίου δραχμὰς πρὸς αὔξησιν τῶν ὑδάτων της. Κατ' αὐτὴν
ταύτην περίπου τὴν ἐποχὴν ἐτέρα Γαλλικὴ ἐταιρία ἡ τοῦ Κ.
Μοντφερέρου, προσφέρει εἰς τὴν Ἑλλάδα κεφάλαιον δεκαπέντε ἐκα-
τομμυρίων δραχμῶν πρὸς ἀποξήρανσιν τῆς λίμνης Κωπαΐδος· ἐ-
τέρα δὲ κολοσσιαία Ἀγγλικὴ, νομίζομεν, ἐταιρία προσφέρει τῇ ἀ-
γακιογρέω! Ἑλλάδι τεράστιον ποσὸν πρὸς διάρυξιν τοῦ ἴσθμου
τῆς Κορίνθου· καὶ ἐτέρα προτείνει νὰ κατασκευάσῃ διὰ μεγάλων
χρηματικῶν κεφαλαίων σιδηρούς δρόμους ἀπὸ περάτων ἔως πε-

ράτων τοῦ μικροῦ τούτου Κράτους. Ταῦτα, νομίζομεν, εἶναι ἵκανά, ἀν οὐχὶ ν' ἀθωώσωσι τὴν Ἑλλάδα διὰ τὴν ἄχρι τοῦδε μὴ ταχτοποίησιν τῶν χρεῶν της, τούλαγχιστον ὅμως νὰ καταδέξωσιν, ὅτι ὁ τόπος οὗτος δὲν εἶναι ἀναξιόχρεως, διότι ἄλλως δὲν ηθελον τῷ προσφέρει διὰ μιᾶς τοσαῦτα κεφάλαια διαφόρων ἔθνοτῶν κεφαλαιούχοι, οἵτινες εἰς τὰς τοιαύτας ἐπιχειρήσεις των δὲν ἔχουσι θεοφιλίας ὡς ἐλατήριον μόνον τὸν Ἑλληνισμὸν καὶ φιλελληνισμόν των.

Περὶ δὲ τῆς ἑτέρας τῶν αἰτιάσεων ἀρκεῖ ν' ἀναμνήσωμεν, ὅτι, διαρκούσσης τῆς ἐπαναστάσεως, καθ' ἣν οἱ Ἑλληνες ἐπολιτεύθησαν ως ἄγγελοι μᾶλλον ἢ ως ἀνθρώποι, ἐδόθη ἡ μεγαλειτέρα ὥμησις εἰς τὴν προαγωγὴν τοῦ τόπου· ἐπὶ οὐδεμιᾶς ἄλλης ἐποχῆς εἰτῆλθον τοσαῦτα χρήματα εἰς τὸν τόπον ἐκ τῶν προϊόντων του, ὅσα θὰ εἰσέλθωσιν ἐφέτος· καὶ οὐδέποτε ἡκούσθη εἰς τὰ χρονικὰ τοῦ κόσμου τόπος τις νὰ καταρράβιον γηθῇ ὑπὸ τῆς ζένης πολιτικῆς ἐπὶ τριάκοντα ἔτη, καὶ ἐπειτα νὰ μείνῃ σχεδὸν ἀκυρέρνητος ἐπὶ δύο ἑτερα ἔτη, καὶ οὐχὶ μόνον νὰ μὴ κατασπαραχθῇ ἐν τῷ διαισχύματι τούτῳ, ἀλλὰ καὶ νὰ προαχθῇ εἰς θαμὸν τοσοῦτον, ὡς εὐτὸν τῷ προσφέρωσι σήμερον οἱ τραπεζῖται τὰ κεφάλαιά των. Περιττὸν ἵτως ἐνταῦθα δὲν εἶναι νὰ προσθέσωμεν καὶ τὰ ἔξης, ὅτι δηλ. ἐπὶ μὲν τοῦ Οἴθωνος ἐν τῶν μεγαλειτέρων παραπόνων τῆς πρωτευούσης ἦτον ἡ Ἑλλειψις ὑδάτος, καὶ μία τῶν μεγαλειτέρων καὶ δικαιοτέρων αἰτιάσεων τοῦ ἔθνους κατὰ τῶν Κυβερνήσεων αὐτοῦ ἦτον ἡ παραμέλησις τῆς γεωργίας· διαρκούσσης δὲ σχεδὸν τῆς ἐπαναστάσεως, λαμβάνεται πρόνοια περὶ ἀμφοτέρων τούτων, καὶ ἐντὸς ὀλίγου καὶ νερὰ θὰ ἔχωμεν εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἀφθονα, καὶ ἡ γεωργία θὰ λάβῃ διὰ τῆς συστάσεως τῆς κτηματικῆς τραπέζης καὶ τῆς γεωργικῆς ἑταιρίας τὴν δέουσαν ἀνάπτυξιν.

Μετὰ τὴν σύντομον ταύτην προεισαγωγὴν ἐπιλαμβανόμεθα τοῦ ἔργου.

Ο πληρεζούσιος Μεσσήνης Κύριος Α. Κουμουνδούρος, ὑπουργὸς τῶν Εσωτερικῶν, πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ὑπέβαλεν εἰς τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν τὸ ἔξης ψήφισμα.

**Ἡ ἐν Ἀθήναις Β'. Ἐθνικὴ τῶν Ἑλλήνων
Συνέλευσις**

Ψηφίζει

Ἄρθρ. 1. Ἐπιτρέπεται εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ παραχωρήσῃ

εἰς ἴδιωτην ἡ Ἐταιρίαν δικαιώματα ἀποκλειστικὸν πρὸς ἀποξήρανσιν τῆς Κωπαΐδος λίμνης ἐπὶ τῇ βάσει τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Νόμου.

Ἄρθρ. 2. Η ἀποξήρανσις τῆς Κωπαΐδος ἔκτελεσθήσεται κατὰ τὰ ὑπὸ τοῦ μηχανικοῦ τῆς Γαλλίας Κ. Σωβάζ συνταχθέντα διαγράμματα καὶ ὑπόμνημα, τῶν ὅποιων ἀντίγραφα, προσκόντως βεβαιουμένα, θέλουν παραδοθῆ εἰς τὸν τὴν ἐπιχείρησιν ταύτην ἀναδεχθησόμενον ἐργολάθον.

Προϊούσης τῆς ἐργασίας, ἡ καὶ πρὸ τῆς ἐνάρξεως αὐτῆς, δύναται ὁ ἐργολάθος νὰ προτείνῃ ὅσας μεταβολὰς νομίσῃ ἀναγκαῖας καὶ ήθελον ὑπαγορεύσει αἱ τοπικαὶ περιστάσεις αἱ μεταβολαὶ ὅμως αὗται δὲν δύνανται νὰ ἔκτελεσθῶσιν ἄνευ προηγουμένης ἐγκρίσεως τῆς Κυβερνήσεως.

Ἄρθρ. 3. Πρὸς τὸν ἀναδεχθησόμενον τὴν ἀποξήρανσιν τῶν γαιῶν τῆς Κωπαΐδος παραχωροῦνται· ἀ) ἡ τελεία ἴδιοκτησία 80 χιλιάδων στρεμμάτων· ἶ') ἡ ἐπὶ 99 ἔτη νομὴ τοῦ ὑπολειπομένου τῆς ἀποξήρανθησομένης γῆς· γ') ἡ ἐπὶ 10 συνεχῆ ἔτη ἀπὸ τῆς παραχωρήσεως τοῦ δικαιώματος τῆς ἀποξήρανσεως ἀπαλλαγὴ παντὸς φόρου ἐπὶ τῶν γαιῶν, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἐγερθησομένων οἰωνδήποτε οἰκοδομῶν ἐπὶ τῶν γαιῶν τούτων· δ') τὰ παρὰ τοὺς λιμένας Λαρύμηνς ἡ Ἀντικύρρα, ἡ παρ' ἀμφοτέρους, ἀπαιτούμενα, κατὰ τὴν κρίσιν τῆς Κυβερνήσεως, γήπεδα πρὸς ἀνέγερσιν ἀποθηκῶν, βιομηχανικῶν καὶ λοιπῶν κατασημάτων καὶ οἰκοδομῶν, ὃν ἡ χρῆσις θέλει ἔχει ἀμεσον πρὸς τὴν ἐπιχείρησιν σχέσιν· ἔ) ἡ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ παντὸς τέλους εἰσαγωγῆς ἐπὶ 10 ἔτη ἀπὸ τῆς παραχωρήσεως τοῦ δικαιώματος τῶν μηχανῶν, τῶν μηχανημάτων, τῶν παντὸς εἰδούς καὶ μεγέθους ἐργαλείων καὶ τοῦ πρὸς οἰκοδομὴν καὶ πρὸς κίνησιν τῶν μηχανῶν ὑλικοῦ· σ') ἡ χρῆσις τῶν ὑδάτων τοῦ Μέλανος, τοῦ Κηφισσοῦ, τῆς Ερκύνης καὶ τῶν λοιπῶν ποταμῶν τῶν ἐκβαλλόντων ἐν τῇ Κωπαΐδι λίμνη πρὸς ἀρδευσιν τῶν ἀποξήρανθησομένων γαιῶν, τηρουμένων τῶν ὑπέρ τρίτων ἐπὶ τῆς χοήσεως τῶν ὑδάτων τούτων κεκτημένων δουλειῶν· ζ') ἡ ἀποκλειστικὴ χοήσις τῶν ἐκ τῆς Κωπαΐδος ὑδάτων πρὸς κίνησιν τῶν μηχανῶν τῶν βιομηχανικῶν καταστημάτων, τὰ ὅποια ὁ ἐργολάθος ἥθελε τυχόν συστήσει ἐπὶ τοῦ ὅρους Πτώου. Μετὰ παρέλευσιν δέκα ἔτῶν ἀπὸ τῆς παραλαβῆς τῆς ὑπώρυγος, περὶ ἦς διαλαμβάνει τὸ τελευταῖον ἐδάφιον τοῦ ἀρθρ. 5 τοῦ παρόντος Νόμου, ἡ Κυβέρνησις δύναται νὰ παραχωρήσῃ καὶ εἰς ἄλλους βιομηχανους τὴν πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν χρῆσιν τῶν εἰρημένων ὑδάτων.

Ο ἔργολάθιος ὑποχρεούται νὰ συστήσῃ τὰ τοιαῦτα καταστήματά του εἰς τρόπον ὡστε νὰ μὴ γίνηται ἐπὶ ματαίῳ ἀπώλεια τῆς ἐκ τῆς ροῆς τῶν ὄδατων δυνάμεως. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Γύπουργεῖον θέλει λαμβάνει προηγουμένην γνῶσιν τῆς περὶ συστάσεως τοιούτων καταστημάτων προθέσεως τοῦ ἔργολάθου καὶ θέλει κανονίζει τὴν τοποθέτησιν τοῦ ἔργοστασίου. Ή εἰς τελείαν ιδιοκτησίαν παραχωρηθησομένη ἔκτασις θέλει εἰσθαι συνεχής, τὴν δὲ θέσιν αὐτῆς θέλει ὅρίσει ἡ Κυβέρνησις.

Ἄρθρ. 4. Τῆς παραχωρήσεως τοῦ δικαιώματος τῆς ἀποξηράνσεως προηγεῖται ἡ εἰς τὸ δημόσιον Ταμεῖον παρακατάθεσις 100 χιλιάδων δραχμῶν, λόγῳ ἐγγυήσεως τῆς ἐμπροθέσμου ἐνόρκεως καὶ ἀποπερατώσεως τῶν ἔργασι. Ή παρακατάθεσις αὗτη λαμβάνει χώραν ὀκτὼ τὸ πολὺ ἡμέρας ἀπὸ τῆς εἰς τὸν μειοδότην εἰδοποιήσεως, διτὶ αἱ προτάσεις του ἐκρίθησαν παραδεκταί. Παρελθούσης ἐπὶ ματαίῳ τῆς προθεσμίας ταύτης, ἡ μὲν προσφορὰ θεωρεῖται ὡς μὴ δοθεῖσα, τὸ δὲ κατὰ τὸ ἄρθρ. 6 χρηματικὸν ποσὸν μένει αὐτοδικαίως εἰς ὅφελος τοῦ δημοσίου Ταμείου.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς καταβέσεως μέχρι τῆς ἀποδόσεως τοῦ ἀνωτέρου ποσοῦ τὸ Δημόσιον θέλει πληρόνει πρὸς τὸν ἔργολάθον τόκον ἐτήσιον 6 τοῖς 0/0.

Ἄρθρ. 5. Ο ἔργολάθος ἐντὸς ἑνὸς ἔτους, ἀφ' ἣς ἡμέρας καταστῇ τοιοῦτος, δυνάμει τῆς κατὰ τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον 3 παραχωρήσεως (ἢ τοῦ κατὰ τὸ ἐπόμενον ἄρθρον 6 συναγωνισμοῦ,) ὅφελεις νὰ κάμῃ ἐναρξῖν τῶν ἔργασι. τῆς ὑπὸ τὸ ὄρος Πτῶον διώρυγος, δι' ἣς θέλουν μετοχετεύεσθαι πρὸς τὸν λιμένα Λαρύμην τὰ τὴν πεδιάδα Κωπαΐδος κατακλύζοντα ὄδατα καὶ θέλει ἀποπερατώσει αὐτὰς ἐντὸς 6 ἐτῶν ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἡμέρας.

Ἐὰν ὁ ἔργολάθος δὲν κάμῃ ἐναρξῖν τῶν ἔργασι, ἢ δὲν ἡθελει ἀποπερατώσῃ αὐτὰς ἐντὸς τῶν ἀνωτέρω ταχθεισῶν προθεσμιῶν θέλει κηρύττεσθαι δι' ἀποφάσεως τοῦ Νομάρχου Ἀττικῆς κτλ. ἐκπτωτος τοῦ παραχωρηθέντος αὐτῷ δικαιώματος. Ο ἔργολάθος δύναται νὰ ἐκκαλέσῃ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Νομάρχου ἐνώπιον τοῦ Ἐφετείου, τὸ ὄποιον ἀποφάνεται τελεσιδίκως. Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν τὸ ἐν τῷ δημοσίῳ ταμείῳ λόγῳ ἐγγυήσεως παρακαταθειμένον ποσὸν μεταβαίνει αὐτοδικαίως καὶ ἀγευ διατυπώσεώς τινος εἰς τὴν πλήρη κυριότητα τοῦ δη-

μοσίου, τὰ δὲ πρὸς ἀνασκαφὴν, ἀνέρυξιν καὶ διέρυξιν τῆς τε διώρυγος καὶ ὑπώρυγος καὶ τὰ πρὸς ἀποξήρανσιν ἐν γένει ἐκτελεσθέντα οἰαδήποτε ἔργα, ἀνεγερθέντα κτίρια, τὰς προμηθευθείσας κινητὰς καὶ πηγμένας μηχανὰς, τὰ μηχανήματα, τὰ παντὸς εἰδούς ἔργαλεῖα καὶ υλικὸν, ἡ Κυβέρνησις θέλει ἐκθέσει, ὅπως εὐρίσκονται, εἰς δημοπρασίαν εἰς λόγον τοῦ ἔργολάθου, ὑπὸ τὸν ὄρον τοῦ ν' ἀναδεχθῆ καὶ φέρη εἰς πέρας το προκείμενον ἔργον τῆς ἀποξηράνσεως ὁ ἀγοραστής.

Δῆμα μετὰ τὴν τελείαν ἀποπεράτωσιν τοῦ ἔργου τούτου δοθῇ ἐλευθέρα πρὸς τὸν λιμένα Λαρύμνης ρόη εἰς τὰ ὕδατα τῆς Κωπαΐδος, ἡ Κυβέρνησις, παραλαμβάνουσα αὐτὸ μετὰ τῶν παρατημάτων αὐτοῦ θέλει ἀποδώσει τῷ ἔργολάθῳ τὴν παρακαταθήκην.

Ἄρθρο. 6. Εὐφανιζομένων πλέον τοῦ ἑνὸς ἀτόμου, ἡ ἑταίριας, ὅπως ἀναλαβωσὶ τὴν ἀποξηράνσιν τῆς Κωπαΐδος ὑπὸ τοὺς ὄρους τοῦ παρόντος νόμου, τὸ πρὸς ἀποξηράνσιν δικαιώματα θέλει παραχωρῆθη πρὸς τὸν ἔξαιτήσοντα διάρκειαν νομῆς τῶν γαιῶν συντομωτέραν τῆς ὄριζομένης ἐν τῷ ἑδ. 6'. τοῦ ἀρ. 2 τοῦ παρόντος νόμου. Άλι πρὸς τοῦτο ἐσφραγισμέναι προτάσεις θέλουσιν ὑποβληθῆ πρὸς τὸν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸν κατὰ τύπους, ὄρισθησομένους διὰ Β. Διατάγματος, δημοσιευθησόμενον ἐντὸς 10 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς κυρώσεως τοῦ παρόντος νόμου. Οὐδεμία προσφορὰ γίνεται δεκτὴ ἀνευ προηγουμένης καταθέσεις εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον δραχμῶν 25,000· ἡ δὲ παραχωρησὶς τοῦ δικαιώματος τῆς ἀποξηράνσεως δὲν ἐπιτρέπεται νὰ γίνῃ πρὶν ἡ παρέλθωσι 3 μῆνας ἀπὸ τῆς ἐν τῇ ἐφημερίδι τῆς Κυβέρνησεως δημοσιεύσεως τοῦ νόμου τούτου. Εἴνα δὲ μῆνα τὸ πολὺ ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως ταύτης θέλει γνωστοποιηθῆ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος, ἐπιμελεῖα τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ, ἡ πρόθεσις τῆς Κυβέρνησεως περὶ παραχωρήσεως τοῦ δικαιώματος τῆς ἀποξηράνσεως τῆς Κωπαΐδος Λίμνης, οἱ ὄροι τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης καὶ ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν θέλει γίνει ἐν Αθήναις ἡ παραχώρησις.

Άρθρον 7. Ἐντὸς 4 ἀπὸ τῆς περατώσεως καὶ παραλαβῆς τῆς διώρυγος ὁ ἔργολάθος ὑφείλει νὰ ἐκτελέσῃ ἐντελῶς, ἀπαντά τὰ λοιπὰ ἔργα κατὰ τὸ σχέδιον τοῦ μηχανικοῦ Κ. Σωθίας, πρὸς διευθέτησιν τῶν ποταμῶν Μέλανος, Κηφισοῦ, Ερενίνης, Κοραλίου, Φαλάρου καὶ λοιπῶν χειμάρρων, ὅπως τὰ ὕδατα αὐτῶν μὴ βλάπτωσι, περιπλαγώμενα, τὰς ἀποξηραγθείσας

γαλας, κατασταθώσι δὲ ἀπεναντίας χρήσιμα πρὸς ἄρδευσιν αὐτῶν.

Μὴ περιπομένων τῶν ἔργων τούτων ἐντὸς τῆς ταχθείσης τετραετίας, δὲ ἐργολάθος ὑπόκειται εἰς παινικὴν ὁήτραν ὑπερημερίας ὑπὲρ τοῦ δημοσίου ταμείου 50 χιλιαδῶν δραχμῶν, ητις θέλει διπλασιάζεσθαι ἀπὸ ἕτοις εἰς ἕτος, μέχρι ἐντελούς αποπερατώσεως τῶν προκειμένων ἔργων.

Ἀρθρ. 8. Αἱ περίμετροι τῆς συνήθους καὶ ἐκτάκτου πλημμύρας τῆς Κωπαΐδος θέλουν ἔξακριβωθῆναι καὶ ὅρισθη διὰ σταθερῶν σημάτων, ὅριστικῶν καὶ ἀναμφισβητήτων, ὑπὸ ἐπτὰ ἐπιστημόνιν, τοὺς ὃποιούς θέλει ἐκλέξει ὁ Πρόεδρος τῶν ἐν Ἀθήναις Ἐφετῶν. ἐκ τῶν ἐπτὰ τούτων πραγματογνωμόνων οἱ μὲν τρεῖς θέλουσιν εἰσθαι ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ τοῦ μηχανικοῦ, οἱ δὲ δύο λογαργοὶ καὶ οἱ ἔτεροι δύο ὑπολοχαγοὶ τοῦ αὐτοῦ Σώματος. Οἱ πραγματογνωμόνες, ὅρκιζόμενοι ἐνιώπιον τοῦ εἰρηνοδίκου Λεβαδείας, θέλουσιν ἔξακριβωτεί τὰ ἐπὶ τῶν θράχων καταφανῆ σημεῖα τῆς συνήθους καὶ ἐκτάκτου πλημμύρας. Ορμώμενοι δὲ ἐκ τῶν σημείων τούτων θέλουσι προσδιορίσειν δι' ἀκριβοῦς χωροσταθμίσεως τῆς περιμέτρου τῶν δύο τούτων πλημμυρῶν· ἐπὶ τῶν κυριωτέρων σημείων τῶν περιμέτρων τούτων θέλουσιν ἐγερθῆ, δαπάνη δημοσίᾳ, σταθερὰ σήματα, συντασσομένων συνάμα πρωτοκόλλων, δηλουντῶν δέον οἷόν τε λεπτομερέστερον καὶ σαφέστερον τὴν σχετικὴν θέσιν ἐκάστου σήματος.

Ἐπὶ πρὸς τὸν ἐργολάθον τῆς ἀποξηράνσεως παράδοσις τῆς συνήθους καὶ ἐκτάκτως πλημμυρούσης πεδιάδος θέλει γίνει διὰ πρωτοκόλλου, ἐπὶ τῇ έάσει τῶν ὡς ἀνωτέρω ὅρισθησομένων περιμέτρων, ὅπως οὗτος ἔξασκησή ἐπὶ τῶν ἐκτάσεων τούτων τὰ δικαιώματα, τὰ δόποια τῷ παρέχουσι τὰ ἀρθρα 3, 9 καὶ 10 τοῦ παρόντος νόμου.

Ἀρθρ. 9. Οἱ νομίμως ἀποδείξοντες, διτε ἔχουσιν ίδιοκτησίας ἐντὸς τῆς περιμέτρου τῆς συνήθους πλημμύρας, δύνανται νἀνακτήσασιν αὐτὰς μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα ἐτῶν ἀπὸ τῆς παραγωρησεως τοῦ προνομίου, ἐγκαταλείποντες τὸ ζημισυ πρὸς ὄφελος τοῦ ἐργολάθου τῆς ἀποξηράνσεως.

Ἀρθρ. 10. Οἱ ίδιοκτῆται τῆς ἐκτάσεως τῆς κατακλυζομένης ζώνης, ἔξαιρουμένου τοῦ δημοσίου, θέλουσι πληρώσει κατὰ σρέμμα πρὸς τὸν ἐργολάθον τῆς ἀποξηράνσεως ποσὸν ἀνάλογον τῆς εἰς τὰς γαλας αὐτῶν ἀποδιδούμενης μείζονος ἀξίας (la plus

value). Τὴν μείζονα ταύτην ἀξίαν θέλουσιν δρίσει δι' ἔκουσίου συνεγνοήσεως δὲ τε ἐργολάβος καὶ δὲ ἴδιοκτήτης τῆς γῆς. Μὴ συμφωνούντων δ' αὐτῶν, ή μείζων ἀξία θέλει ὅρισθη ὑπὸ δύο πραγματογνωμόνων, διορίζομένων παρὸ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν καὶ ἐν διχογνωμίᾳ ὑπὸ τρίτου, διορίζομένου ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ ἀρμοδίου Πρωτοδικείου, ἐπὶ τῇ αἰτήσει τοῦ ἐπισπεύδοντος. Ἡ οὕτω προσδιορισθησομένη μείζων ἀξία δὲν θέλει εἶσθαι κατωτέρα τοῦ ἡμίσεως τῆς εἰς ἔκαστον στρέμμα ἀντιτοιχούσης δαπάνης ἀναλόγως τῆς δλῆς ἀποξηράνθεσης ἐκτάσεως καὶ τοῦ πρὸς ἀποξηρανσιν αὐτῆς καταβληθέντος ποσοῦ.

Διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου θέλουσιν ἐκτιμηθῆναι καὶ αἱ παρὰ τοῦ ἐργολάβου καταληρθησόμεναι τυχὸν ἴδιωτικαι γαιῶν πρὸς διαχάραξιν τῶν τῆς ἀποξηράνσεως τῶν γαιῶν καὶ διευθύνσεως τῶν ποταμῶν τάφρων.

Ἄρθρ. 11 ἴδιωται η̄ ἔταιρίαι δύνανται νὰ ἔξασκήσωσι τὸ δικαιώμα πρὸς ἀποξηρανσιν καὶ ἄλλων ἑλωδῶν η̄ καταλυζομένων γαιῶν τοῦ Κράτους κατὰ τὰς διαιτάξεις τοῦ παρόντος νόμου. Ἐπιτρέπεται δὲ εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ παραχωρήσῃ εἰς τοὺς αἰτήσοντας τοιαῦτα δικαιώματα τὰς ἐν τοῖς παραγγάριοις γ'—σ' τοῦ ἀρθρου 3 ὡφελείας, πρὸς δὲ τὴν νομὴν τῶν γαιῶν η̄ τὴν ἴδιοκτησίαν μέρους αὐτῶν η̄ καὶ ἀμφοτέρως. Ἡ παραχωρησις, ἐνεργηθησομένη διὰ συναγωνισμοῦ κατὰ τὰς διαιτάξεις τοῦ ἀρθρου 6, θέλει γίνεσθαι πρὸς τὸν μειοδοτήσοντα, ἀνώτατος δὲ δρός τῆς μὲν νομῆς προσδιορίζονται 99 ἔτη, τῆς δὲ ἴδιοκτησίας μέχρι τοῦ ἡμίσεως τῆς καταλυζομένης η̄ ἑλώδους ἐκτάσεως.

Τὸ ποσὸν τῶν κατὰ τὰ ἀρθρα 4 καὶ 6 καταθέσεων θέλει ὥριζεσθαι διὰ Β. Διατάγματος.

Ο πληρεξούσιος Μεστήνης

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ἅπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν.

Οσῳ μυρίων ἐπαίνων καὶ εὐγνωμοσύνης μάλιστα ἀξιος εἶναι δὲ ὑπουργὸς Κ. Κουμουνδούρος, διότι ἐπιλαμβάνεται ἀμέσως τοσούτων σπουδαίων ἔργων, ἐπαγγελλομένων νὰ καταστήσωσιν ὑγιεινὴν καὶ παραγωγικωτάτην τὴν Ἀχρι τοῦδε νοσώδη καὶ νεκρὰν λίμνην τῆς Κωπαΐδας, τοσούτῳ μέγα ἐπιβάλλεται εἰς ἔκαστον πολίτην καθῆκον νὰ διαφωτίσῃ τὴν τε Κυβέρνησιν

καὶ τὸ ἔθνος πέρι τῆς ἀξίας τῆς προκειμένης ἐπιχειρήσεως, καὶ κατὰ τοσοῦτον μᾶλλον ἐπιβάλλεται τὸ καθῆκον τοῦτο, καθόσον ὁ Κ. Κουμουνδούρος προκαλεῖ τρόπον τινὰ τὴν διαφώτισιν ταύτην διὰ τοῦ προτεινομένου ἐν τῷ νόμῳ τούτῳ συναγωνισμοῦ.

Τὰ ὄδατα τῆς Κωπαΐδος λίμνης κατακλύζουσι κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Κ. Σωβάζ, μηχανικοῦ Γάλλου, τοῦ δποίου μημονεύει καὶ ὁ ἐνταῦθα νόμος, ἀπέρους ἐκτάσεις γαιῶν, αἱ δποῖαι δημως κατὰ δυστυχίαν δὲν εἶναι εἰσέτι ἐντελῶς ἐξηκριθωμέναι, ἀλλὰ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὑπερβαίνουσι τὰς τριακοσίας χιλιάδας στρεμμάτων, διότι ναὶ μὲν ἐν ταῖς σελίσι 18 καὶ 19 τοῦ ὑπομνήματός του ὁ Κ. Σωβάζ περιορίζει τὸ ποσὸν τῶν γαιῶν τούτων εἰς εἴκοσι τέσσαρας χιλιάδας καὶ ἐξήκοντα ἐκτάρια, τούτεστιν εἰς διακοσίας τεσσαράκοντα χιλιάδας καὶ ἐξακόσιων στρέμματα, καὶ ἔπειτα προσθέτει πέντε χιλιάδας πεντακόσια ἐκτάρια, τούτεστι πεντάκοντα πέντε χιλιάδας στρέμμαγῆς, κατακλύζομένης μὲν ἐνίστε, ἀλλ᾽ ὅπως δή ποτε καὶ σήμερον καλλιεργουμένης, καὶ θεωρεῖ μάλιστα ταύτας ὡς ἐξ ἡμιτείας ἀνηκούσας εἰς τὸ δημόσιον, καὶ ἐξ ἡμιτείας εἰς ιδιώτας, ναὶ μὲν, λέγομεν, ὁ Κ. Σωβάζ περιορίζει τὰς κατακλύζομένας γαιάς, τὰς ἀνηκούσας εἰς τὸ δημόσιον εἰς διακοσίας ὅγδοοκόντα μόνον χιλιάδας στρέμματα, καὶ εἰς εἴκοσι πέντε περίπου χιλιάδας στρέμματα τὰς ἀνηκούσας εἰς πολίτας, ἀλλ᾽ ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς μετὰ πολῆς εὔσυνειδησίας λέγει, ὅτι ἡ καταμέτρησις ἐγένετο κατὰ τὸν Ὀκτωβρίον, τούτεστιν ἐπὶ τῆς μεγαλειτέρας λειψυδρίας, ῥητῶς μάλιστα λέγει ἐν τῇ σελίδῃ 14 ὅτι ἡ ἔρευνα καὶ ἡ καταμέτρησις τῶν ὄδατων τῆς μὲν Ἐρκύνης ἐγένετο τὴν 8/20 Ὀκτωβρίου, τοῦ δὲ Μέλανος τὴν 13/25 Ὀκτωβρίου καὶ τοῦ Κηφισσοῦ τὴν 14/26 Ὀκτωβρίου, ὅτι ὁ Κηφισσὸς ἐκλεῖται διὰ πολλῶν στομάων, καὶ ὅτι ἀπαντεῖ οἱ εἰς τὴν λίμνην εἰσβάλοντες ποταμοὶ καὶ χείμαρροι, ὑπερεκχειλίζοντες ἐνίστε, κατακλύζουσι καὶ ἀλλὰς πολλὰς γαιάς· ἐκ τῆς ὑπερεκχειλίσεως δὲ ταύτης δὲν μένουσιν ἄρα γε μεμονωμένα καὶ ἀλλα ἔλη, μὴ συγκινωνούντα ἀμέσως μετὰ τῆς λίμνης καὶ ἐπομένως μὴ συμπεριληφθέντα ἐν τῇ καταμετρήσει, ἀλλ᾽ οὐχ μένοντα ἀκαλλιέργητα; Ἀποξηρανθησομένης λοιπὸν τῆς λίμνης καὶ τακτοποιηθησομένων τῶν κοιτῶν τῶν ποταμῶν, οὐδεμία ἀμφιβολία ὑπάρχει, ὅτι καὶ τὰ μεμονωμένα ταῦτα ἔλη μετασχηματισθῶσιν εἰς γαιάς ποτιστικάς καὶ εὐφορωτάτας.

Τοιαῦτα δὲ ἔλη, φρονοῦμεν, δὲν εἶναι ὀλίγα, καὶ τὰ πλεῖστα τούτων ἀνήκουσιν εἰς τὸ δημόσιον. Περὶ δὲ τῆς ἀρχαίας περιφερείας τῆς λίμνης Κωπαΐδος ὁ Στράβων λέγει τὰ ἔξης· «εἴστι μὲν οὖγ μεγάλη (ἢ Λίμνη), τὴν περίμετρον ἔχουσα δύσοικοντα καὶ τριακοσίων σταδίων, αἱ δὲ ἐκρύσσεις οὐδαμοῦ φανεροῦται, πλὴν τοῦ δεχομένου τὸν Κηφισούν χάσματος, καὶ οὗτοι ἔλαιν καὶ τῷρις λιμνῶν» (1).

Άλλ' ἐνταῦθα δὲν πρέπει νὰ θεωρήσωμεν τὸ ἀρχαῖον στάδιον ὡς ισοδύναμον τοῦ σημερινοῦ, ἔχοντος, ὡς γνωστὸν, χιλίων μέτρων μῆκος, καὶ πέντε σταδίων ἀποτελούντων μίαν ὥραν, διότι τότε θὰ φθάσωμεν εἰς τὸ τεράστιον συμπέρασμα, διὸ ἡ λίμνη αὕτη εἶχε περιφέρειαν μὲν ἔξδομηκοντα ἐξ ὥρων, διάμετρον δὲ εἴκοσι πέντε περίπου ὥρων, καὶ ἐμβαδὸν, κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τῶν μαθηματικῶν, ἐνδεκα καὶ ἡμίσεως ἑκατομμυρίων στρεμμάτων. Τὸ ἀρχαῖον στάδιον συνέκειτο ὡς γνωστὸν ἐκ πεντακοσίων ἢ ἑξακοσίων ποδῶν, ἀρα ἦτο τὸ δεκατημόριον περίπου τοῦ σημερινοῦ σταδίου, καὶ τὸ ἐμβαδὸν λοιπὸν τῆς λίμνης συνέκειτο κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἐκ τριακοσίων ἐνγενήκοντα τριῶν χιλιάδων στρεμμάτων. Άμφιβάλλομεν δὲ πολὺ ἀν τὰ πέριξ τῆς Κωπαΐδος καὶ τῶν εἰς αὐτὴν ἐκχεομένων ποταμῶν εἶναι κατοικημένα καὶ ἐπομένως καλλιεργημένα σήμερον μᾶλλον ἢ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Στράβωνος, διότι νῦν μὲν κατὰ τὸν Κύριον Σωβάζ ἑξακόσιαι ἐξήκοντα οἰκογένειαι, διεσπαρμέναι εἰς τινα χωρίδια, νέμονται ἀπαντα τὰ πέριξ τῆς Κωπαΐδος, τότε δὲ κατὰ τὸν Στράβωνα ὑπῆρχον καὶ πόλεις (2)· ἀλλ' οὐχ ἦτον ἡμεῖς περιοριζόμεθα εἰς τὴν καταμέτρησιν τοῦ Κυρίου Σωβάζ.

Αἱ κατακλυζόμεναι λοιπὸν σήμερον γαῖαι κατὰ τὸν Κύριον Σωβάζ ἀποτελοῦσι τούλαχιστον τριακοσίας χιλιάδας στρέμματα. Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ μηχανικὸν πρὸς ἀποζήρασιν τῆς λίμνης ταύτης καὶ πρὸς χρησιμοποίησιν τῶν ὑπάυτης καὶ ὑπὸ τῶν ποταμῶν κατακλυζομέγων γαιῶν ἀπαιτεῖται ἐξ περίπου ἑκατομμυρίων δραχμῶν δαπάνη (3)· ἐνταῦθα δύναται τις νὰ παρατη-

(1) Ιδὲ Στράβωνος Βοιωτικὰ Ειελ. Θ'. §. 19.

(2) Ιδὲ αὐτόθι.

(3) Voyez projet du dessèchement du Lac Copaïs, rédigé en 1849 par Sauvage pag. 96.

ρήση ἵσως, ὅτι ἀρ' ἡς ἐποχῆς ὑπελόγισε τὴν δαπάνην ταύτην ὁ Κ. Σωβάζεις ἔχοι τῆς σήμερον ἀπαντα ὑπερετιμήθησαν, ἀναγκαῖος λοιπὸν θὰ ὑπερετιμήθησαν καὶ τὰ ἡμερομίσθια· τοῦτο εἶναι ἀληθὲς, ἀλλὰ φρονοῦμεν ὅτι καὶ ἡ μηχανικὴ ἐπιστήμη δὲν ἔχεινεν ἔκτοτε στάσιμος, καὶ ἐνδέχεται πολλὰ πράγματα, τὰ ὅποια ὑπελόγισε τότε ὁ Κ. Σωβάζεις, ως ἐκτελούμενα μόνον διὰ τῶν ἀνθρωπίνων χειρῶν, ἐνδέχεται, λέγομεν, πολλὰ τούτων νὰ ἐκτελοῦνται σήμερον οἰκονομικώτερον διὰ μηχανῶν· ἀλλως ὁ Κ. Σωβάζεις ὑπελόγισε τότε πέντε μόνον ἐκατομμυρίων φράγκων τὴν δαπάνην, καὶ ἡμεῖς παραδεχόμεθα σήμερον ἔξι ἐκατομμυρίων δραχμῶν, τούτεστι προσθέτομεν δέκα περίπου τοῖς ἐκατὸν, ως διαφορὰν τῆς ὑπερτιμήσεως τῶν ἡμερομίσθιων, καὶ ὑπολογοῦμεν μὲν, ὅτι ἡ προσθήκη αὐτῆς εἶναι μικρά, ἀλλ᾽ οὐχ ἥττον φράγκοις μὲν ὅτι, ἐὰν ὁ τότε γενόμενος προϋπολογισμὸς ἦνται ἀκριβῆς, καὶ σήμερον δυνάμεθα νὰ ἐπαρκέσωμεν μὲν ἔξι ἐκατομμυρία δραχμῶν δαπάνην, διότι θὰ έστηθῶμεν πρὸς τοῦτο ὑπὸ διαφόρων μηχανῶν, ἀγνώστων ἵσως οὐσῶν τότε.

Ἐκαστον δὲ στρέμμα ποτιστικῆς γῆς ἐν μὲν τῇ Ἀττικῇ τιμᾶται ἥδη ἀντὶ δισχιλίων περίπου δραχμῶν· ἐν δὲ ταῖς Θήραις, ἀντὶ χιλίων διακοσίων δραχμῶν· ἐν δὲ τῇ Λεβαδίᾳ πρὸ δύο μὲν ἑτῶν ἐτιμᾶτο ἀντὶ πεντακοσίων δραχμῶν· ἥδη δὲ τιμᾶται ἀντὶ ἐπτακοσίων. Περιττὸν δὲ εἶναι νὰ εἴπωμεν, ὅτι πᾶσαι αἱ ἀποξήρανθησόμεναι γαῖαι τῆς Κωπαΐδος οὐχὶ μόνον ποτιστικαι ὡς εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἀσυγκρίτως παραγωγικώτεραι τῶν τε ἐν τῇ Ἀττικῇ τῶν ἐν ταῖς Θήραις καὶ τῶν ἐν Λεβαδίᾳ ποτιστικῶν γαιῶν. Ἀλλὰ, διὰ νὰ ἡμεθα μέτριαι εἰς τὰς ἐκφράσεις μας, ἀς θεωρήσωμεν αὐτὰς, ὁμοίας τῶν λοιπῶν ποτιστικῶν γαιῶν, καὶ ἀς παραδεχθῶμεν ὅτι αἱ τῆς Κωπαΐδος λίμνης μετὰ τὴν ἀποξήρανσιν ὡς τιμῶνται κατ' ἐλάχιστον ὅρον ἀντὶ πεντακοσίων δραχμῶν ἐκαστον στρέμμα. Τὰ δὲ τριακοσίων χιλιάδων στρέμματα, πολυπλασιαζόμενα πρὸς δραχμάς πεντακοσίας, φέρουσι, νομίζομεν, ἐκατὸν πεντήκοντα ἐκατομμυρία· τούτεστι μὲν ἔξι ἐκατομμυρίων δραχμῶν δαπάνην θὰ γίνωμεν κάτοχοι περιουσίας, τιμωμένης κατ' ἐλάχιστον ὅρον ἀντὶ ἐκατὸν πεντήκοντα ἐκατομμυρίων καὶ παρεχούσης ἐνιαύσιον καθηρὸν καθαρώτατον εἰσόδημα ἐκ μόνης τῆς τῆς γῆς καλλιεργείας, (καὶ ταύτης μόνον διὰ σῖτον ἢ ἀραβόσιτον οὐχὶ δὲ διὰ Εάμβακα) κατ' ἐλάχιστον μὲν ὅρον τεσσάρων καὶ ἡμίσεως ἐκατομμυρίων δραχμῶν, κατὰ μέσον δὲ ὅρον ἔξι ἐκατομμυρίων, καὶ

κατὰ ἀνώτατον, (καλλιεργουμένης τῆς γῆς ἥδη διὰ έδυταν
ἢ δὶς ἄλλα προϊόντα, καὶ οὐχὶ διὰ τοῦ ἀρότρου τοῦ Ἁσιόδου,
ἄλλα διὰ τοῦ ἀτμοῦ καὶ τῶν ἐντελεστέρων μηχανῶν) δέκα ἢ
ἴσως καὶ δώδεκα ἑκατομμυρίων ἴσως νομίσει τις ὑπερβολικὰ
τὰ τοιαῦτα, ἄλλα τὸν διστάζοντα παραπέμπομεν εἰς τὸν Κ.
Κωνσταντίνον Νέγρην, ὅστις πρὸ τεσσάρων ἢ πέντε ἔτῶν ἐνοι-
κίασε πολυετῶς τὰς πέριξ τῆς Κωπαΐδος λίμνης γαίας του εἰς
τὸν δήμαρχον Ὀρχομενοῦ Κύριον Ιωάννην Σγουδάκην ἀντὶ δέκα
πέντε δραχμὰς κατ' ἕτος εἰς ἑκαστον στρέμμα, ἃνευ τοῦ ἔλα-
χίστου ἔξοδου. Σήμερον δὲ ὁ Κ. Νέγρης, ἀν εἶχεν εἰς τὴν διά-
θεσίν του τὰς γαίας ταύτας, ἥθελε τὰς ἐνοικιάσει ἀνὰ τεσσα-
ράκοντα πέντε δραχμὰς κατ' ἕτος εἰς ἑκαστον στρέμμα. Πε-
ριττὸν δὲ ἴσως δὲν εἶναι γὰ προκειμένη, ὅτι καὶ τὸ μετὰ τὴν
ἀποξήρανσιν περισσεῦον ἐκ τῶν γεωργικῶν ἀναγκῶν νερὸν δὲν
θὰ μείνει παντη ἀχρηστόν, ἄλλα θὰ κινεῖ μηχανάς, ἀπαι-
τούσας μὲν πρὸς σύστασιν αὐτῶν ἑτέρων δαπάνην, ἄλλα παν-
ταχοῦ τοῦ κόσμου ὑπεραποζημιωνούσας.

Άλλα ποῦ νὰ εὑρωμεν ἥδη τὰ ἔξι ταῦτα ἑκατομμύρια, ἵνα τὰ
δαπανήσωμεν σήμερον, καὶ δώσωμεν δὶς αὐτῶν τὴν μηνημονευ-
θεῖσαν ἀξίαν εἰς τὰς νεκρὰς κειμένας καὶ ἀγόνους οὔσας γαίας μας;

Ἐνταῦθα ἀς μᾶς ἐπιτραπῇ νὰ παρατηρήσωμεν εὔσεβάστως
πρῶτον μὲν, ὅτι τὰ ἔξι ταῦτα ἑκατομμύρια δὲν θὰ δαπανηθῶσι
διὰ μιᾶς, ἄλλ' ἀπαντα ἐν τῷ διαστήματι ἔξι ἔτῶν, τούτεστι
κατ' ἕτος θὰ δαπανᾶται ἀνὰ ἐν ἑκατομμύριον. Δεύτερον δὲ
ὅτι ναὶ μὲν οἱ κάτοχοι τῶν ἀρχαίων ἐλληνικῶν χρεωγράφων
μᾶς κηρύττουσι καθ' ἑκάστην χρεωκόπους, ἄλλ' ὁ ἔντιμος πρόε-
δρος αὐτῶν Κύριος Ἀσλεθοῦδ ἐπισήμως καὶ ἐπανηλειμμένως
μᾶς διεβεβαίωσεν, ὅτι οἱ συνέταιροί του οὔτε ἀδύνατα αἰτοῦσι
παρ' ἡμῶν, καὶ ἔτοιμοι εἶναι νὰ μᾶς βοηθήσωσιν, ἵνα φθάσωμεν
εἰς θέσιν νὰ πληρώσωμεν τὰ χρέον μας, ἀρκεῖ μόγον νὰ καρο-
νιοθῶσι ταῦτα ἐντὸς τῶν ὅρων τοῦ ἐφικτοῦ καὶ τοῦ δικαίου.

Ἐκ τῶν ἀρχῶν τούτων ὄριμώμενοι, καίτοι ἀναρμόδιοι ἴσως
ὄντες νὰ πραγματευθῶμεν τοιοῦτον ζήτημα, ποικίλλας ἀπαιτοῦν
οἰκονομολογικάς, δικαιικάς καὶ τραπεζητικάς γνώσεις, τὰς
δοπίας ἡμεῖς βεβαίως οὔτε ἔχομεν, οὔτε ἀντιποιούμεθα, προτεί-
νομεν ὅμως τὰ ἔξης.

Νὰ ἐκκαθαρισθῇ δόσον ἔνεστι τάχιον τὸ ἔθνικὸν τοῦτο χρέος,
νὰ ὄρισθῃ ἐπ' αὐτοῦ διὰ τὸ μέλλον τόκος τέσσαρα τοῖς ἑκατὸν

μέχρις ἀποστέλλεσσε, καὶ νὰ προσκληθῶσιν οἱ κάτοχοι τῶν ἔλλην.
χρεωγράφων νὰ δογματίσωσιν ἐταιρίαν ἐπὶ τῶν ἔξης Κάσσεων.

1. Εφ' ἑκάστης μετοχῆς νὰ ἐπιβληθῇ ἔντοκος προσφορὰ το-
σαύτῃ, ὡστε τὸ σύνολον τῆς προσφορᾶς ταύτης νὰ ἐπαρκέσῃ
πρὸς τὴν ἀποζήρανσιν τῆς Κωπαΐδος, καὶ ἐπὶ παραδείγματι,
ἐὰν ὑποθέσωμεν, ὅτι τὸ ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος ἐθνικὸν χρέος, ἐκαθα-
ριζόμενον σήμερον, θὰ μείνῃ ἔξηκοντα ἐκατομμύρια, νὰ ἐπιβλη-
θῇ υπὸ τῆς ἐταιρίας ἐπὶ τῶν μετοχῶν προσφορὰ ἵση τῶν δέκα
τοῖς ἐκατὸν, τούτεστιν ἐν συνόλῳ ἔξι ἐκατομμύρια.

2. Ο τόκος τῆς προσφορᾶς νὰ λογίζηται ἐπίσης ἀνὰ τέσσα-
ρα τοῖς ἐκατὸν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς καταθέσεως αὐτῆς μέχρι
τῆς ἔξιφλήσεως τοῦ τε ἀρχικοῦ χρέους καὶ τῆς προσφορᾶς.

3. Άμεσως μετὰ τὴν ἀποζήρανσιν μέρους ἢ τοῦ ὅλου τῶν
γαιῶν τούτων νὰ ἐπιληφθῇ ἡ ἐταιρία τῆς καλλιεργείας ὡς ἐπὶ¹
γαιῶν ἐθνικῶν.

4. Σύμπαν μὲν τὸ ἐκ τῆς φορολογίας τῶν γαιῶν τούτων
κεφάλαιον νὰ δαπανᾶται ὑπὸ αὐτῆς τῆς ἐταιρίας, τῇ ἐπιτηρήσει
τῆς Κυβερνήσεως, εἰς τὴν τοῦ Κράτους ὁδοποιίαν, ἢν τασοῦτον
ἐνθέρμως συνέστησεν ὁ Κ. Ἀσλεδώνδ, ἢ εἰς ἄλλα παραγωγικὰ
ἔργα.

5. Σύμπαν δὲ τὸ ἐπίλοιπον εἰσόδημα, ἀφαιρουμένων πάντων
τῶν πρὸς διοίκησιν καὶ καλλιέργειαν ἔξαδῶν, νὰ χρησιμεύῃ πρὸς
κάλυψιν τῆς δαπάνης τῆς ἀποζηράνσεως, πρὸς πληρωμὴν τῶν
τόκων καὶ πρὸς ἀπόσθεσιν τοῦ χρέους.

Μετὰ ταῦτα σύμπασαι αἱ γαῖαι αὗται καὶ τὰ ἐν αὐταῖς
γενησόμενα καταστήματα νὰ περιέλθωσιν εἰς τὴν κατοχὴν καὶ
κυριότητα τοῦ Κράτους καὶ νὰ διατεθῶσι πρὸς ἀπόσθεσιν καὶ
τοῦ ἐπὶ τῆς Βασιλείας τοῦ Ὁθωνος εὐρωπαϊκοῦ δανείου.

Κατὰ τὸν τρόπον τούτον ἀμέσως μὲν θὰ διορθώσωμεν τὴν
ἐν τοῖς χρηματιστηρίοις τῆς Εύρωπης, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τὴν ἐν
τοῖς γραφείοις τινῶν ἐκ τῶν κατεχόντων ἔλληνικὰ χρεωγραφα
κλονισθεῖσαν πίστιν μας· δεύτερον δὲ θὰ δυνηθῶμεν ἔντὸς δλί-
γων ἐτῶν νὰ πληρώσωμεν τὰ χρέον μας, καὶ θ' ἀπαλλαχθῶμεν
οὕτω τοῦ δεινοῦ τούτου ἐφιάλτου τῶν χρηματιστηρίων τῆς
Εύρωπης, ἀτινα διὰ μὲν τῆς μιᾶς χειρὸς μας παριστῶσιν ὡς
τοὺς ἀναξιογοιωτέρους τῶν ἀνθρώπων, διὰ δὲ τῆς ἄλλης προ-
σπαθοῦσι ν' ἀπορρίφνωσι διὰ μιᾶς πᾶσσαν ἡμῶν τὴν ἴκμαδα.

Μικρά τινα πράγματα, ώς βλέπει ὁ ἀναγνώστης, ζητεῖ ἡ ἔταιρία τοῦ Κ. Μοντφεριέρου πρὸς ἀποζήρανσιν τῆς Κωπαΐδος· πρῶτον μὲν ὄγδοοίκοντα χιλιάδων στρεμμάτων κατοχὴν καὶ κυριότητα, τούτεστι τεσσαράκοντα ἐκκτομμυρίων δραχμῶν ἀμεσον ἀποζημίωσιν, ἀντὶ τῶν ἐξ ἐκκτομμυρίων, ἀτινα ὅτα δαπανήσῃ πρὸς ἀποζήρανσιν· δεύτερον δὲ, ἐννενήκοντα ἐννέα ἐτῶν νομήν· λογιζομένου δὲ τοῦ καθεροῦ εἰσοδήματος ἀνὰ τεσσαράκοντας τοῖς ἐκατὸν, ζητεῖ πρὸς τοῖς τεσσαράκοντα ἐκκτομμυρίοις, τὰ ὅποια ὥτε δύναται νὰ λάθῃ ἀμέσως μετὰ τὴν ἀποζήρανσιν, ἀντὶ τῶν ἐξ ἐκκτομμυρίων, ἀτινα ὥτε δαπανήσῃ πρὸς ταῦτην, πρὸς τοῖς τεσσαράκοντα, λεγομεν, ἐκατομμυρίοις, ζητεῖ πρὸς τούτοις νὰ λαμβάνῃ ἐπὶ ἐννενήκοντα ἐννέα ἔτη, τούλαχιστον ἀνὰ ἐξ ἐκατομμύρια δραχματῶν· ἔτος· ζητεῖ πρὸς τούτοις δεκαετῆ ἀσυδοτίαν καὶ ἀπαλλαγὴν παντὸς τέλους εἰσαγωγῆς καὶ πρὸς τούτοις (ἀρ. 9, τριακονταετῆ νομὴν τῶν ἴδιοκτησιῶν ἔκεινων, αἵτινες ἦθελον νομίμως ἀποδειχθῆ, δτι ὑπάρχουσιν ἐντὸς τῆς περιμέτρου τῆς συνήθους πλημμύρας. Καὶ ταῦτα μὲν ζητεῖ ἡ ἔταιρία τοῦ Κυρίου Μοντφεριέρου πρὸς ἀποζήρανσιν τῆς Κωπαΐδος. Περιττὸν εἶναι νὰ παρατηρήσωμεν, δτι ἂν παραχωρηθῶσιν ὅλα ταῦτα, καὶ ἰδίως ἡ δεκαετῆς ἀσυδοσία, τὸ δημόσιον ὥτε ὑποστῇ μεγάλην ζημίαν, διότι, μὴ φορολογουμένη ἡ ἔταιρία, ὥτε δύναται νὰ παρέχῃ πολλὰς εὔκολίας εἰς τοὺς καλλιεργητὰς, θὰ προσελκύῃ πολλοὺς τούτων ἐκ τῶν πέριξ ἐπαρχιῶν, καὶ αἱ γαῖαι τῶν ἐπαρχιῶν τούτων θ' ἀμεληθῶσιν ἡ ὥτε μείνωσι καὶ πάντῃ ἀκαλλιέργυτοι. Ή δὲ πρὸς αὐξῆσιν τῶν ὑδάτων τῆς Ἀττικῆς ἔταιρίχ, ἡ συγκειμένη κατὰ τὸ πλεῖστον, νομίζομεν, εξ Ἐλλήνων, ζητεῖ ἔτι ὀλιγώτερα! μόνον ἐννενηκονταετές προνόμιον τῆς καρπώσεως πάντων τῶν ὑδάτων τῆς Ἀττικῆς, ἀντὶ τῶν ἐκκτόνων χιλιάδων δραχμῶν, τὰς ὅποιας κατὰ πάταν πιθανότητα ὥτε δαπανήσῃ, καὶ τὰς ὅποιας κατὰ ἔτι μεγαλειτέραν πιθανότητα ὥτε εἰσπράξῃ ἐντὸς τοῦ πρώτου ἡ τὸ πολὺ ἐντὸς τοῦ δευτέρου ἔτους ἐκ τῆς ἐνοικιάσεως τῶν ὑδάτων, ὥσπερ ἀπεδειξαμεν τούτῳ διὰ τοῦ πρώτου ἡμῶν ὑπομνήματος. Καὶ δὲν μεμφόμεθα μὲν τὰς ἔταιρίας ταύτας διὰ τὰς μεγάλας αὐτῶν ἀξιώσεις, τούναντίον μάλιστα τὰς ὑπερεπαινοῦμεν διὰ τὴν μέριμναν, ἢν λαμβάνουσι πρὸς αὐξῆσιν τῶν κεφχλαιίων των ἀλλ' ἡμεῖς δὲν πρέπει νὰ κλείωμεν τοὺς ὄφθαλμοὺς καὶ νὰ παρέχωμεν ἀνεξάστως ὅτι μᾶς αἰτήσωσιν.

Ἀλλως δὲ δὲν εἴμεθα ξενηλάται, οὔτε δύναται τις νὰ μης

έλέγχη ως μὴ ἀνεχομέγους γενναίας παραχωρήσεις, ἵνα προσελκύσωμεν ξένα κεφάλαια πρὸς σύστασιν ἐταιριῶν, τούγαντίον μάλιστα μεγαλοφώνως καὶ ἐπανειλημμένως πολλάκις ἐκηρύξαμεν, δτὶ ή Κυβέρνησις πρέπει νὰ κάμῃ γενναίας παραχωρήσεις, πρὸς ἐκμετάλλευσιν τῶν πάντη ἀνεκευταλλεύτων καὶ νεκρῶν κειμένων πόρων τοῦ Κράτους (1). ἀλλὰ προκειμένου λόγου περὶ τοσοῦτον ζωτικοῦ ζητήματος, ἡ τε Κυβέρνησις καὶ ἡ Ἐθνοσυνέλευσις, πρὶν ἢ διαθέσωσιν ἄλλως πως τὰς γαίας τῆς Κωπαΐδος, δρεῖλουσι, νομίζομεν, ὑπόταθῶσιν εἰς τοὺς κατόχους τῶν Ἑλληνικῶν χρεωγράφων, οἵτινες καὶ ὠργανισμένοι εἰς ἐταιρίαν εἶναι, καὶ πρόεδρον ἔχουσι τὸν Κ. Ἀσλεθοῦδ, τὸν διαρρήδην διακηρύζαντα, δτὶ οἱ συνέταιροι του οὕτε ἀδύνατα ζητοῦσι καὶ πρόθυμοι εἴται *ῥὰ παρέχωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα πᾶσαν συνδρομὴν*, ἵνα πληρώσῃ ἐτ. ἀρέσει τὰ χρέη της.

Ἐάν δὲ παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν ἀποπαιηθῶσιν οἱ κάτοχοι τῶν ἑλληνικῶν χρεωγράφων τὴν ἐπιχείρησιν ταύτην, τότε δὲν εἶναι δύσκολον, νομίζομεν, ὑπάντλάσσωσιν αὐτὴν πρὸς τὸν σκοπὸν μάλιστα τῆς ἀποτίσεως τοῦ ἔθνικοῦ χρέους, καὶ Ἑλληνες. Κατὰ φρονοῦμεν ἐν πεποιηθήσει, δτὶ δὲν εἶναι δύσκολον νὰ καταβαλλωσι καὶ οὗτοι ἐξ ἐκατομμύρια πρὸς ἀποξήρανσιν, καὶ ἐπειτα νὰ λαμβάνωσι κατ' ἔτος ἐξ ἐκατομμύρια ώς τόκον καὶ χρεώλιτρον τῆς προκαταβληθείσουμένης δαπάνης τῶν. Εάν δὲ καὶ τοῦτο δὲν εἶναι δύνατὸν νὰ γείνη ὑπὸ Ἑλλήνων, τῶν δύοις τὰ περισσεύοντα κεφάλαια, ἐπασχολούμενα εἰς εὔρωπακάς ἐπιχειρήσεις, ἀμφιβάλλομεν ἀν παρέχωσι τόκον, μείζονα τῶν τριῶν ἢ τεσσάρων τοῖς ἐκατόν, τότε προτιμότερον εἶναι νὰ γείνη τὸ ἔξῆς.

Νὰ κηρύξῃ διὰ νόμου ἡ Ἐθνοσυνέλευσις δτὶ χαρίζει ἢ πωλεῖ εἰς τοὺς πολίτας Ἑλληνας πάσας τὰς ἀποξηρανθησομένας τῆς Κωπαΐδος γαίας ἐπὶ ταῖς ἐ-ῆς συμφωνίαις.

1. Ἐφ' ὅσον μὲν χρόνον δὲν πληρωθῇ τὸ ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος ἔθνικὸν χρέος νὰ φορολογῶνται αἱ γαῖαι αὐταις ώς ἔθνεις (2),

(1) Ἰδὲ Μελίσσης Ἀθηνῶν τόμ. ἀ. σελ. 212—213.

(2) Ίσως τοῦτο θεωροθῇ ἐπαχθὲς, ἀλλὰ τὸ νὰ γείνη τις ἀμέσωις μὲν μετὰ τὴν ἀποξήρανσιν, ἀντὶ εἴκοσι δραχμῶν πρὸς ἐκαστον στρέμμα, κάτοχος γαῖαν, ἔχουσῶν πραγματικὴν ἀξίαν

σύμπαν δὲ τὸ ἐκ τῆς φορολογίας ταῦτης εἰσόδημα νὰ χροι-
μεύῃ πρὸς ἀπόσβετιν τοῦ ἔθνικοῦ τούτου χρέους ἀμέσως δὲ
μετὰ ταῦτα νὰ γίνωσι τελεία ἴδιοκτησία τῶν κατεχόντων
αὐτάς.

2. Οὓδεις δύναται νὰ λάθῃ τεμάχιον οὔτε μεῖζον τῶν πεν-
τακοσίων στρεμμάτων, οὔτε ἐλαττον τῶν πεντήκοντας καὶ ἐὰν
μὲν παρουσιασθῶσι πλειότεροι ἀπαιτήσεις, νὰ ἐλαττωθῇ κατ'
ἀναλογίαν ὁ μέγιστος δρὸς τῆς παραχωρήσεως (ὅ τῶν πεντα-
κοσίων στρεμμάτων), μέχρις οὗ ἵκανοποιηθῶσιν ἐξ ἕσου ἀπασαι-
αὶ ἀπαιτήσεις ἐὰν δὲ παρουσιασθῶσιν διλιγώτεροι, τότε, μετὰ
παρέλευσιν ἐξ μηνῶν, νὰ δύναται ἡ Κυβέρνησις νὰ διαθέσῃ τὰ
περισσεύσοντα στρέμματα καὶ εἰς μὴ Ἑλληνας κατὰ τὸ εἰς τὸ
Κράτος συμφερότερον.

3. Πᾶς ὁ θέλων νὰ λάθῃ μέρος ἐκ τῶν γαιῶν τούτων ὀφεί-
λει νὰ προκαταβάλῃ μὲν ἀμέσως εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον ἡ
εἰς τὴν ἔθνικὴν τράπεζαν ἀνὰ δύο δραχμὰς πρὸς ἕκαστον στρέμ-
μα, νὰ ἐγγυηθῇ δὲ ὅτι καθ' ἕκαστην τετραμηνίαν ἀπὸ τῆς ἐγ-
γραφῆς αὐτοῦ θὰ πληρώνῃ ἀνὰ μίαν δραχμὴν εἰς ἕκαστον στρέμ-
μα, μέχρις ἀποξηράνσεως.

4. Ταύτης δὲ περατωθείσης νὰ γείνῃ ἡ διανομὴ διὰ κλήρου.

Κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον θὰ εἰσπραγῶσιν ἀμέσως μὲν ἐξα-
κόσιαι καὶ χιλιάδες δραχμῶν καθ' ἕκαστην δὲ τετραμηνίαν, τρια-
κόσιαι, καὶ ἐντὸς ἐξαστίας ἡ ἑπταετίας, ἐξ ἑκατομμύρια, τού-
τεστι κατ' ἔτος θὰ εἰσπράττωνται τόσα, ὅσα περίπου ἀπα-
τοῦνται νὰ δαπαγῶνται κατ' ἔτος πρὸς ἀποξηράνσιν.

Οὐδὲν ἐξὸδον εἰσπράξεως εἶναι ἀναγκαῖον, ὅταν νομοθετηθῇ,
ὅτι πᾶς, ὁ ἐγγραφησόμενος καὶ μὴ πληρώνων ἐμπροθέσμως εἰς
τὸ δημόσιον ταμεῖον ἡ εἰς τὴν τράπεζαν τὴν δφειλήν του, ἐκ-
πίπτει αὐτοδικαίως τῆς μερίδος του, καὶ αὕτη δημοπρατεῖται
πρὸς ὠφέλειαν τῆς ἐπιχειρήσεως ἡ τοῦ δημοσίου.

Εἴς βασιλικὸς ἐπίτροπος, προσκεκολλημένος εἴτε παρὰ τῇ
ἔταιρίᾳ εἴτε παρὰ τῷ κεντρικῷ ταμείῳ εἴτε παρὰ τῇ ἔθνικῇ

μεῖζονα τῶν πεντακοσίων δραχμῶν κατὰ στρέμμα, νὰ νέμηται
ταύτας ὡς ἔθνικὰς ἐπὶ τινα ἔτη, μέχρις ἐξοφλήσεως δηλαδὴ τοῦ
ἔθνικοῦ χρέους, καὶ ἐπειτα νὰ γείνῃ τέλειος ἴδιοκτήτης αὐτῶν,
φρονοῦμεν ὅτι δὲν εἶναι πολύ.

τραπέζη, ἐπαρκεῖ, νομίζομεν, εἰς ἄπασαν τὴν ἐκ τοῦ Κράτους ἔξαρτωμένην ὑπηρεσίαν¹ διδύτι ἐὰν μὲν ἀναδεχθῇ τὸ ἔργον ἔταιρία τις, ἡ Κυβέρνησις ὁφείλει μόνον νὰ ἐπιβλέπῃ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ συμβολαίου ἐὰν δὲ αἱ ἀποξηρανθησόμεναι γαῖαι παραχωρηθῶσιν εἰς τοὺς πολίτας Ἑλληνας, τότε ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος θὰ χρησιμεύει μόνον πρὸς ἐγγραφὴν τῶν μετόχων, πρὸς ἔκδοσιν ἀποδεικτικῶν πληρωμῆς καὶ πρὸς ἐκποιησιν τῶν μεριδῶν τῶν τυχὸν καθιστερησόντων. Εάν γείνη κατὰ τὸν τελευταῖον τοῦτον τρόπον ἡ ἀποξηρανσις, πρὸς τοῖς λοιποῖς πλεονεκτήμασι, θὰ ἔχῃ καὶ τὰ ἔξης² ὅτι δηλαδὴ θὰ ἐπασχολήσῃ ἐπωφελέστατα τὰ εἰσαχθησόμενα ἐφέτος ἐκ τοῦ βάμβακος εἰς τὴν γεωργίαν κεφάλαια. Κατ' εὐτυχίαν δὲ αἱ παραγωγικῶτεραι τοῦ βάμβακος ἐπαρχίαι εἶναι αἱ πλησιέστεραι τῆς λίμνης Κωπαΐδος, τούτεστιν ἡ Λεβαδία, αἱ Θῆbai, καὶ ἡ Φθιώτις. Ἀπαντὰ λοιπὸν τὰ εἰσαχθησόμενα ἐκ τοῦ βάμβακος περισσεύματα θὰ γίνωσι παραγωγικά εἰς τε τὸ Κράτος, εἰς τὴν γεωργίαν, καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς παραγωγοὺς τοῦ βάμβακος, οἵτινες δαπανῶντες ἐφέτος καὶ ἐπὶ ἔξῃ ἄλλα ἔτη τὸ πολλοστημόριον τῆς ἐσωδείας των, θὰ γείνωσι μετὰ παρέλευσιν χρόνου τινὸς κύριοι εὑφορωτάτων γαιῶν.

Κατὰ τὸν τελευταῖον τοῦτον τρόπον, δηλαδὴ τὸν τῆς παραχωρήσεως εἰς Ἑλληνας, ἐνδέχεται νὰ φοβηθῇ τις ναυάγιον τῆς ἐπιχειρήσεως περὶ τὴν ἐκτέλεσιν. Ἄλλ' ὅταν ἐκλεχθῇ, ὡς εἴπομεν, εἰς κατάλληλος καὶ καλῶς πληρωνόμενος Βασιλικὸς ἐπίτροπος, ὅστις μάλιστα ν' ἀρχίσῃ τὰς ἔργασίας του ἀμέσως μετὰ τὴν ἐπιψήφισιν τοιούτου νόμου, ὅταν νομιθετηθῇ νὰ ἐκλέξωσι καὶ οἱ Ἑλληνες μέτοχοι ἔνα κατάλληλον ἀντιπρόσωπον, καλῶς πληρονόμενον ἐπίσης ἀμφότεροι δὲ οὗτοι, ὅτε Βασιλικὸς δηλαδὴ ἐπίτροπος, καὶ ὁ ἀντιπρόσωπος τῶν μετόχων νὰ λάβωσι πληρεζουσιάτητα, ἵνα προσκαλέσωσι μὲ ἀδρὸν μισθὸν ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς καὶ ἔνα κατάλληλον μηχανικὸν, εἰ δυνατὸν μάλιστα τὸν Κύριον Σωβάζ, ἐὰν ζῇ, καὶ οἱ τρεῖς οὗτοι, ν' ἀποτελῶσι τὸ διοικητικὸν συμβούλιον περὶ τὴν ἐκτέλεσιν, τότε οὐδένα εἶναι δυνατὸν νὰ διατρέξῃ κίνδυνον ἡ ἐπιχείρησις, καὶ κατὰ τοσοῦτον μᾶλλον, καθ' ὅσον ὁ Κύριος Σωβάζ προέβλεψεν ἐν τῷ προϋπολογισμῷ του, ὡς ἔξοδα διοικήσεως, τὸ μὴ εὔκαταφρόντον ποσὸν τῶν φράγγων διακοσίων τριάκοντα τριῶν χιλιάδων καὶ πεντακοσίων ἑβδομήκοντα ἐπτά. Μία μόνη ἐνδέχεται νὰ παρουσιασθῇ ἔνστασις κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον, ὅτι δηλαδὴ δὲν θὰ ἔλθωσιν

ἔξωθεν ξένα κεράλαια, σὺν αὐτοῖς δὲ καὶ πᾶσαι αἱ γεωργικαὶ τέχναι καὶ ἀπαντα τὰ θοιθοῦντα αὐτὰς ἐργαλεῖα, καὶ πᾶσαι αἱ νεώτεραι μυχαναὶ. Ἀλλ', ὅταν ἡ ἔνστασις αὗτη θεωρηθῇ σπουδαῖα, τότε ἀς παραχωρηθῇ ἡ ἐπιχείρησις εἰς τὴν ἑταιρίαν τῶν Ἑλληνικῶν χρεωγράφων. Τῆς ἑταιρίας δὲ ταύτης ὁ πρόεδρος Κ. Ἀσλεβούδ εἴδομεν (1) πόσα μᾶς ἐδίδαξεν νὰ κάμωμεν, ἵνα πληρώσωμεν τὰ χρέη μας, καὶ ἵνα εύδαιμονήσωμεν, καὶ καθ' ἡμᾶς εἴναις ἀδύνατον ὁ τοσοῦτα διδάξας νὰ μὴ ἀναδεχθῇ καὶ τὴν ἐκτέλεσιν, ὅταν νομίμως προσκληθῇ, καὶ ὅταν διὰ τῶν πραγμάτων πεισθῇ, ὅτι εἰμεθα πρόθυμοι οὐχὶ μόνον νὰ ἐκτελέσωμεν ὅσα μᾶς ἐδίδαξεν, ἀλλὰ καὶ νὰ πληρώσωμεν ἐντίμως τὰ χρέη μας· ἀλλως ἀπαλλαττόμεθα τουλάχιστον τῆς μυμφῆς καὶ δὲν δικαιοῦταις νὰ μᾶς ὄνομάζῃ τοῦ λοιποῦ χρεοκόρπους.

Τὰς ὄλιγας ταύτας σκέψεις ἐνομίσαμεν καθηκόν μας νὰ ὑποβάλλωμεν εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δημοσίου πρὸ τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ νόμου περὶ ἀποζηράνσεως τῆς Κωπαΐδος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 15 Σεπτεμβρίου 1864,

ΑΝΑΣΤ. Ν. ΓΟΥΔΛΑΣ

ἰατρός.

Περίεργος ἴστορία νόσου καὶ ἐπιτυχῆς
θεραπεία αὐτῆς.

Κατὰ τὸν Ιούνιον τοῦ 1862, τρώγοντες ἐν Σμύρνῃ τὸν μὲδάκρια βεβρεγμένον πικρὸν τῆς ἔσορίας ἀρτον, παρεκλήθημεν παρὰ τοῦ ἀξιοτίμου Κυρίου Ευδακτύλου, πληρεξουσίου Μεσσήνης, νὰ μεταβῶμεν εἰς Κουκλούτζα, χωρίον ὥραιοτατον, μίαν περίπου ὥραν τῆς Σμύρνης ἀπέχον, καὶ νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὸν δεκατριετῆ Ἰωάννην Σταματίου Χατζῆ Ἰωάννου, πρὸ διετίας πάσχοντα, καὶ ἐσχάτως σταλέντα ἐκεῖ πρὸς εὐθαραυσίαν.

(1) Ιδε Μελίσσης Αθηνῶν σελ. 222—240.